

ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Кривцун С.Ю.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Турута О.В.
Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057)702-1-465)
e-mail: serhii.kryvtsun@nure.ua

Theoretical provisions of serving a sentence of life imprisonment by convicts in Ukraine as an alternative to the death penalty are considered; imperfection of the legal regulation of this institution and foreign experience of some European countries regarding the application of life imprisonment to convicts with a progressive system of punishment.

Сьогодні в науковій і публіцистичній літературі питання виконання покарання у виді довічного позбавлення волі можна побачити в багатьох виданнях. На думку більшості науковців, такий вид покарання є доречним та ефективним у боротьби зі злочинністю в Україні. Проте є вчені, які висловлюють з даного приводу іншу думку: одні з них виступають проти застосування такого виду покарання взагалі, інші вважають за доцільно застосовувати його тільки для чоловіків.

Для спроби вирішення даної проблеми, необхідно звернутися до досвіду зарубіжних країн щодо практики відбування і можливості звільнення від покарання у виді довічного позбавлення волі. Слід вказати, що довічне позбавлення волі широко поширене практично у всіх країнах світу, причому в Західній Європі воно стало реальною і єдиною перспективою смертної кари. В силу певних національних особливостей кожна держава світу виробила свою законодавчу базу і систему організації вказаного виду покарання [1].

Таким чином, у зарубіжних країнах до засуджених до довічного позбавлення волі може застосовуватися:

- пом'якшення (зменшення, зниження строку) призначеного покарання;
- заміна довічного позбавлення волі на позбавлення волі на певний строк, що передбачено законодавством багатьох європейських країн;
- умовно-дострокове (умовне, дострокове) звільнення від відбування довічного позбавлення волі [2].

Ставши на шлях демократичних реформ та намагаючись перевести національне законодавство до вимог міжнародних стандартів, Україна приймає відповідні закони й ратифікує міжнародні договори. На сьогодні довічне позбавлення волі застосовується тільки за особливо тяжкі злочини, за які передбачено позбавлення волі на строк понад 10 років або довічне позбавлення волі, і лише у випадках, спеціально передбачених Кримінальним кодексом України (КК України), якщо суд не вважає за

можливе застосувати позбавлення волі на певний строк. Зазначений вид покарання регулюється чинним Кримінально-виконавчим кодексом України, а саме розділом IV, що має певні суперечності в процесі застосування норм права на практиці.

Коло осіб, яким може призначатися довічне позбавлення волі, обмежене. Відповідно до ч.2 ст. 64 КК України це покарання не застосовується:

а) до осіб, які вчинили злочини у віці до 18 років. Цим особам довічне позбавлення волі не може бути призначене, навіть, якщо на момент постановлення вироку вони досягли повноліття;

б) до осіб, що вчинили злочини у віці понад 65 років. Якщо ж особа вчинила злочин до досягнення нею 65 років, вона підлягає довічному позбавленню волі і тоді, коли на момент постановлення вироку їй було понад 65 років;

в) до жінок, які були вагітними під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку. При цьому строк вагітності значення не має.

Довічне позбавлення волі може призначатись як самостійно, так і в поєднанні з додатковими покараннями. Визначається сукупністю усіх зібраних у справі даних, що стосуються вчиненого злочину, особи винного й обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання.

З усього викладеного випливає, що питання виконання покарання у виді довічного позбавлення волі є проблематичним з точки зору теоретичного обґрунтування і викликає інтерес багатьох науковців, які висловлюють різні думки з цього приводу, але при цьому більше керуються загальними засадами кримінального права, ніж засадами кримінально-виконавчого права у зв'язку з відносною новизною цього виду покарання та досить незначним терміном вивчення зазначеної проблематики. На сьогодні інститут довічного позбавлення волі потребує ґрунтовного вивчення та усунення колізій, які мають місце в кримінально-виконавчому законодавстві.

Список використаних джерел

1. Мостепенюк Л.О. Правове регулювання умов і порядку помилування осіб, засуджених до довічного позбавлення волі / Підприємство, господарство і право – 2004. – № 10. С.20 – 22.
2. Кириць Б.О. Покарання, що полягає у довічному позбавленні засудженого свободи, у кримінальному законодавстві зарубіжних країн / Б.О.Кириць// Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 2. – С.267 – 270.